

ODPORÚČANIE RADY

z 12. júla 2011,

ktoré sa týka národného programu reforiem Rumunska na rok 2011 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k aktualizovanému konvergenčnému programu Rumunska na roky 2011 – 2014

(2011/C 216/03)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

(1) Rada 6. mája 2009 prijala podľa ustanovení článku 143 Zmluvy rozhodnutie 2009/459/ES⁽²⁾ o poskytnutí strednodobnej finančnej pomoci Rumunsku po dobu troch rokov. V sprievodnom memorande o porozumení podpísanom 23. júna 2009 a jeho následných doplnkoch sa stanovujú podmienky hospodárskej politiky, na základe ktorých sa finančná pomoc vyplácala. Rozhodnutie 2009/459/ES bolo zmenené a doplnené 16. marca 2010 rozhodnutím 2010/183/EÚ⁽³⁾. Následne po tom, ako Rumunsko úspešne tento program realizovalo, a vzhľadom k čiastočnej úprave bežného účtu z dôvodu zostávajúcich štrukturálnych nedostatkov na trhu Rumunska s produktmi a na jeho trhu práce, ktoré robia krajinu citlivou voči medzinárodným cenovým otrasom, Rada 12. mája 2011 prijala rozhodnutie 2011/288/EÚ⁽⁴⁾, aby bola podľa článku 143 Zmluvy preventívna strednodobá finančná pomoc Rumunsku k dispozícii po dobu troch rokov. Sprievodné memorandum o porozumení bolo podpísané 29. júna 2011.

(2) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Komisie o iniciovaní novej stratégie pre zamestnanosť a rast nazvanej Európa 2020, založenej na posilnenej koordinácii

hospodárskych politík, ktorá sa zameria na kľúčové oblasti, v ktorých sú potrebné opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.

(3) Rada 13. júla 2010 prijala odporúčanie týkajúce sa všeobecných usmernení k hospodárskym politikám členských štátov a Únie (2010 až 2014) a 21. októbra 2010 prijala rozhodnutie týkajúce sa usmernení politík zamestnanosti členských štátov⁽⁵⁾, ktoré spolu tvoria „integrované usmernenia“. Členské štáty boli vyzvané, aby integrované usmernenia zohľadnili vo svojich vnútroštátnych hospodárskych politikách a politikách zamestnanosti.

(4) Komisia 12. januára 2011 prijala prvý ročný prieskum rastu, čo znamená začiatok nového cyklu hospodárskeho riadenia v EÚ a prvý európsky semester *ex-ante* a integrovanej koordinácie politiky, ktorá je zakotvená v stratégii Európa 2020.

(5) Európska rada 25. marca 2011 schválila priority fiškálnej konsolidácie a štrukturálnej reformy (v súlade so závermi Rady z 15. februára a 7. marca 2011 a v nadväznosti na ročný prieskum Komisie v oblasti rastu). Zdôraznila potrebu dať prioritu obnoveniu stabilných rozpočtov a fiškálnej udržateľnosti, zníženiu nezamestnanosti prostredníctvom reforiem pracovného trhu a vynaloženiu nového úsilia na posilnenie rastu. Európska rada požiadala členské štáty, aby tieto priority premietli do konkrétnych opatrení, ktoré zahrnú do svojich programov stability alebo konvergenčných programov a do svojich národných programov reforiem.

(6) Európska rada 25. marca 2011 takisto vyzvala členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na Pakte Euro Plus, aby svoje záväzky predložili včas na to, aby mohli byť zaradené do ich programov stability alebo konvergenčných programov a do ich národných programov reforiem.

(7) Rumunsko predložilo 2. mája 2011 aktualizáciu svojho konvergenčného programu na rok 2011, ktorá sa vzťahuje na obdobie rokov 2011 – 2014, a svoj národný program reforiem na rok 2011. Tieto dva programy sa posudzovali súčasne.

(1) Ú. v. EŠ L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Ú. v. EÚ L 150, 13.6.2009, s. 8.

(3) Ú. v. EÚ L 83, 30.3.2010, s. 19.

(4) Ú. v. EÚ L 132, 19.5.2011, s. 15.

(5) Rozhodnutím Rady 2011/308/EÚ z 19. mája 2011 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 138, 26.5.2011, s. 56) sa stanovuje, že sú naďalej platné aj v roku 2011.

- (8) Medzi rokmi 2002 a 2008 rumunské hospodárstvo výrazne rástlo, pričom rast reálneho HDP bol v priemere 6,3 % nad jeho úrovňou potenciálneho rastu. Hybnou silou hospodárskeho rastu bol predovšetkým domáci dopyt, pretože silný vývoj úverov a miezd posilnil súkromnú spotrebu a investície. Tento rozmach bol tiež poháňaný prílevom zahraničného kapitálu, ktorý viedol k prehriatiu a neudržateľným vonkajším, ako aj fiškálnym nerovnovážiam. Deficit bežného účtu dosiahol maximum na úrovni 13,4 % HDP v roku 2007 a v roku 2008 klesol len mierne na 11,6 % HDP v roku 2008. Podľa posledných posúdení Komisie o dlhodobej udržateľnosti, riziká pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií sa javia ako vysoké. Toto posúdenie však ešte nezohľadnilo opatrenia komplexnej dôchodkovej reformy prijaté v roku 2010, ktoré podstatne zlepšili dlhodobú udržateľnosť rumunského dôchodkového systému. Vysoká miera úverov zo zahraničia bola ťahaná procyklickou fiškálnou politikou, pričom celkový deficit sa zvýšil z 1,2 % HDP v roku 2005 na 5,7 % HDP v roku 2008 v dôsledku opakujúcich sa rozpočtových sklzov, najmä pokiaľ ide o bežné výdavky. Finančná kríza a z toho vyplývajúci celosvetový hospodársky pokles zvýšil averziu investorov voči riziku, čo viedlo k výraznému obmedzeniu kapitálových tokov do Rumunska. Účasť na trhu práce nevzrástla ani napriek priaznivým hospodárskym podmienkam a miera zamestnanosti sa počas rokov rozmachu len veľmi málo zmenila. Miera zamestnanosti potom klesla na 63,3 % v roku 2010, zatiaľ čo miera nezamestnanosti sa v dôsledku hospodárskeho poklesu zvýšila z 5,8 % v roku 2008 na 7,3 % v roku 2010. Nezamestnanosť je stále veľmi vysoká medzi citlivými skupinami, napr. rómskou populáciou. V tejto súvislosti a vzhľadom na to, že čelili akútnym súkromným finančným potrebám, rumunské orgány v máji 2009 požiadali o medzinárodnú finančnú pomoc a o finančnú pomoc EÚ.
- (9) V nadväznosti na úspešnú realizáciu ozdravného programu EÚ-MMF a v snahe upevniť tieto pozitívne výsledky prebehli rokovania s úradmi o preventívnom programe EÚ-MMF na roky 2011 – 2013. V rámci nového programu sa pokračuje vo fiškálnej konsolidácii, fiškálnych reformách správy a zachovávaní finančnej stability, ktoré sa začali v rámci programu na roky 2009 – 2011. Okrem toho sa v programe kladie veľký dôraz na štrukturálne reformy trhu s produktmi (v sektore energetiky a dopravy) a trhu práce, ktoré sú potrebné, aby sa uvoľnil rastový potenciál Rumunska, podporilo sa vytváranie pracovných miest a zvýšilo sa čerpanie prostriedkov EÚ. Rumunsko aj naďalej zostáva na dobrej ceste smerom k dosiahnutiu cieľovej hodnoty deficitu na 4,4 % HDP v roku 2011 (pod 5 % HDP podľa ESA). Takisto by sa tým mal poskytnúť primeraný základ na dosiahnutie cieľového deficitu pod 3 % HDP v roku 2012, hoci podľa ekonomických prognóz útvarov Komisie z jari 2011 sú potrebné ďalšie opatrenia. Orgány tiež podnikli kroky na dosiahnutie cieľov štrukturálnej reformy v rámci nového programu a naďalej udržiavajú finančnú stabilitu.
- (10) Vychádzajúc z posúdenia aktualizovaného konvergenčného programu podľa nariadenia (ES) č. 1466/97 zastáva Rada názor, že makroekonomické predpoklady, o ktoré sa prognózy v rámci programu opierajú, sú realistické. Konvergenčný program má za cieľ korekciu nadmerného deficitu do konečného termínu v roku 2012, ktorý stanovila Rada vo svojom odporúčaní zo 16. februára 2010. Program sa zameriava na celkový deficit vo výške 2,6 % HDP v roku 2013 a 2,1 % HDP v roku 2014 s plánovanou konsolidáciou, ktorá je prevažne založená na výdavkoch. Podľa štrukturálneho salda, ktoré prepočítali útvary Komisie, sa do konca programového obdobia strednodobý cieľ nedosiahne. Konsolidačná stratégia sa zdá byť urýchlená a štrukturálne zlepšenie sa sústreďuje na roky 2011 a 2012. Naopak počas rokov 2013 a 2014 sa zlepšenie štrukturálneho salda neočakáva. Predpokladaný vývoj deficitu je vhodný len počas rokov 2011 a 2012, nie počas rokov 2013 a 2014. Hlavné riziká pre rozpočtové ciele sú riziká vyplývajúce z realizácie, dlhy štátnych podnikov, ktoré pre rozpočet predstavujú vážny podmienený záväzok, a výhrady, ktoré Komisia (Eurostat) mala v súvislosti s oznamovaním Rumunska v rámci postupu pri nadmernom deficite⁽¹⁾. Pokiaľ ide o výhrady Komisie, Rumunsko sa zaviazalo uprednostniť zlepšenie zberu štatistiky o verejných financiách v ESA 95 v rámci národného štatistického inštitútu.
- (11) Rumunsko sa vo svojom národnom programe reforiem a konvergenčnom programe, ktoré predložilo 2. mája 2011, zaviazalo k plneniu Paktu Euro Plus. Väčšina z týchto záväzkov bola alebo je plnená v rámci strednodobého programu finančnej pomoci a sú vo všeobecnosti vhodné na riešenie existujúcich problémov v rámci paktu.
- (12) Komisia posúdila konvergenčný program a národný program reforiem vrátane záväzkov Paktu Euro Plus. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Rumunsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu ekonomických záležitostí EÚ tým, že sa v rámci prijímania budúcich vnútroštátnych rozhodnutí poskytnú vstupy na úrovni EÚ.

(¹) Eurostat vyslovil výhrady ku kvalite rumunských údajov týkajúcich sa postupu pri nadmernom deficite vzhľadom na:

- i) neistotu ohľadom vplyvu niektorých verejných korporácií na deficit verejných financií;
- ii) podávanie správ v rámci kategórie ESA95 „ostatné pohľadávky a záväzky“;
- iii) povahu a vplyv niektorých finančných transakcií a
- iv) konsolidáciu vnútroštátnych tokov.

- (13) Vzhľadom na toto posúdenie a takisto pri zohľadnení odporúčania Rady podľa článku 126 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zo 16. februára 2010 Rada preskúmala aktualizáciu konvergenčného programu Rumunska na rok 2011 a jej stanovisko ⁽¹⁾ sa odzrkadľuje v odporúčaní ustanovenom ďalej. Pri zohľadnení záverov Európskej rady z 25. marca 2011 Rada preskúmala národný program reforiem Rumunska,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Rumunsko:

vykonávalo opatrenia stanovené v rozhodnutí 2009/459/ES zmenenom a doplnenom rozhodnutím 2010/183/EÚ, spolu s opatreniami stanovenými v rozhodnutí 2011/288/EÚ a ďalej špecifikované v memorande o porozumení z 23. júna 2009 a jeho následných doplnkoch, a v memorande o porozumení z 29. júna 2011 a jeho následných doplnkoch.

V Bruseli 12. júla 2011

Za Radu
predseda
J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Podľa článku 9 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97.